

II a

102147

Nr. 1.

Rok XIII.

III

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków, dnia 29 stycznia 1934 r.

TREŚĆ:

Pozycja:	Str
1. Propaganda wstrzeźliwości od alkoholu w szkołach	2
2. Kontrola urzędowych przesyłek listowych	3
3. Wzmoczenie nadzoru nad gospodarką urzędów i szkół	4
4. Bilety skarbowe	5
5. Zwalnianie młodzieży z wychodźstwa od taksy administracyjnej	6
6. Wyciągi kontowe P. K. O. i niektóre zasady rachunkowości funduszu taksy administracyjnej	6
7. Składki w szkołach	9
8. Mieszkania dozorców w domach państwowych	10
9. Konkursy kandydatów na Państwowy Instytut Nauczycielski w Warszawie w r. szk. 1934/35	11
10. Konkursy	13
11. Komunikaty	14
12. DZIAŁ URZĘDOWY:	
Korelacja równoczesna ośrodkowa w nowej klasie I	20

Biblioteka Jagiellońska

1002195283

83

1.

Nr. O. 2811/33.

Kraków, dnia 30 grudnia 1933 r.

Do

**Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących,
zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i Inspektoratów
szkolnych w Okręgu w sprawie
propagandy wstrzeźliwości od alkoholu
w szkołach.**

W dniach od 1 do 8 lutego 1934 r. odbędzie się staraniem Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej „Tydzień propagandy trzeźwości”.

Celem poparcia akcji Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej, głównie zaś celem pogłębienia akcji uświadamiania przeciwalkoholowego dziatwy i młodzieży w szkołach, polecam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 grudnia 1933 r. Nr. I. W. F. 4170/33, aby Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół zarządziły w miesiącu lutym wygłoszenie przez nauczycieli lub lekarzy szkolnych (tam, gdzie są czynni) dla dziatwy i młodzieży szkolnej pogadanek lub wykładów, poświęconych sprawie zwalczania alkoholizmu.

Jednocześnie podaję do wiadomości, że Polska Liga Przeciwalkoholowa w Poznaniu celem zachęcenia uczniów (enic) do głębszego zajęcia się zagadnieniem alkoholizmu ogłasza w szkołach konkurs na najlepsze opracowanie tematu: „Trzeźwość w życiu jednostki, rodziny i społeczeństwa”. W konkursie, który jest dobrowolny, mogą wziąć udział uczniowie (nice) starszych klas, przesyłając swoje opracowania za pośrednictwem Dyrekcji lub Kierownictw szkół do Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 26, dom ogrodowy, I piętro, do dnia 1 kwietnia 1934 r. Nadesłane prace oceni Komisja fachowa z grona nauczycieli abstynentów, najlepsze zaś wynagrodzi Liga nagrodami w postaci książek. Wynik konkursu zostanie podany zainteresowanym szkołom do wiadomości.

Konkurs ten winny Dyrekcje szkół ogłosić w szkołach i zachęcić młodzież do wzięcia w nim udziału.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

2.

Nr. O. 2748/33.

Kraków, dnia 30 grudnia 1933 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i rolniczych, Inspektoratów szkolnych, Kierownictw publicznych szkół powszechnych oraz Kierownictw publicznych szkół zawodowych dokształcających w Okręgu w sprawie

kontroli urzędowych przesyłek listowych.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów stwierdziło powtarzanie się przypadków nadużywania urzędowych przesyłek listowych dla celów prywatnych przez pracowników władz i urzędów (organów) państwowych i samorządowych; w związku z tem, uzupełniając zarządzenie co do przechowywania, kontroli i ewidencji znaczków, zawarte w tut. okólniku z dnia 28 sierpnia 1933 r. Nr. O. 1778/33, zarządzam nadto na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 grudnia 1933 r. Nr. I. Praw. 1481/78/33, aby PP. Kierownicy podległych władz i urzędów osobiście bądź przez wyznaczone w tym celu osoby:

1) kontrolowali sporadycznie, czy wysyłane i nadchodzące urzędowe przesyłki listowe nie są nadużywane dla celów prywatnych,

2) w wypadkach nasuwającego się władzom i urzędom (organom) pocztowym podejrzenia o nadużycie urzędowych przesyłek listowych dla celów prywatnych otwierali, na wnioski władz i urzędów (organów) pocztowych, podejrzane urzędowe przesyłki listowe i badali, czy nie zachodzi nadużycie oraz, by tym organom pocztowym udzielali pisemnych zaświadczeń o wyniku badania.

Ponadto Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśniło, że według postanowień § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministrów Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lipca 1933 r. o przesyłkach listowych urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448) korespondencję, wysyłaną przez osoby lub instytucje prywatne do władz i urzędów państwowych na urzędowe wezwanie tych władz i urzędów albo w wykonaniu ustawowego obowiązku, doręcza się zapomocą pocztowych książek odbiorczych, a opłatę za tę korespondencję uiszcza odbierająca władza lub urząd, nakleając odpowiednie znaczki opłaty w książce odbiorczej lub w danym razie na karcie doręczeń.

Polecam przeto ściśle stosowanie się do postanowień powołanego wyżej rozporządzenia Ministrów Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448), oraz

oznajmianu, że wedle zarządzenia Ministerstwa Poczt i Telegrafów w razie odmowy naklejenia znaczków opłaty za przesyłki listowe, nadesłane bez opłaty pocztowej w wykonaniu ustawowego obowiązku lub na wezwanie urzędowe przesyłki nie będą doręczane, lecz jako przesyłki niedoręczalne będą zwracane nadawcy.

Wobec powyższego obecnie Kierownictwa publicznych szkół powszechnych i Kierownictwa publicznych szkół dokształcających są w myśl postanowień § 2 punkt „b” rozporządzenia Ministrów Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448) uprawnione do wysyłania w wykonaniu ustawowego obowiązku lub na wezwanie urzędowe przesyłkę poleconą, lub poleconą za zwrotnem na stronie zewnętrznej, w sposób określony w § 5 ustęp 2-gi cytowanego rozporządzenia, t. j. „Na wezwanie urzędowe” lub „W wykonaniu ustawowego obowiązku”.

O ile zatem Kierownictwa publicznych szkół powszechnych i dokształcających pragną nadawać w wykonaniu ustawowego obowiązku lub na wezwanie urzędowe przesyłkę poleconą, lub poleconą za zwrotnem poświadczeniem odbioru, to muszą należytość pocztową za polecenie względnie za receptis zwrotny uiścić znaczkami opłaty przy nadaniu, t. j. nakleić na odnośnym liście. W tym celu Kuratorjum przydzieli Inspektoratom szkolnym odpowiednią ilość znaczków pocztowych po otrzymaniu ich z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przytem nadmieniam się, że przydział znaczków dla władz i urzędów, podległych Ministerstwu W. R. i O. P., uskutecznia Ministerstwo W. R. i O. P. za pośrednictwem Kuratorjum i jest za nie odpowiedzialne materialnie.

Zwracanie się bezpośrednio do Ministerstwa Poczt i Telegrafów lub podległych mu organów o dostarczenie znaczków jest niewłaściwe i będzie pozostawiane bez odpowiedzi.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

3.

Nr. O 2790/33.

Kraków, dnia 5 stycznia 1934 r.

Do

**Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i Inspektoratów szkolnych w Okręgu w sprawie
wzmoczenia nadzoru nad gospodarką urzędów i szkół.**

Z obszernego sprawozdania z działalności Kontroli Państwowej za okres budżetowy 1932/33, złożonego Ciałom Ustawodawczym, wynika, że

delegaci Kontroli w okresie tym stwierdzili w gospodarce finansowej i rzeczowej podległych Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego urzędów i szkół wiele niedokładności, uchybień, a nawet nadużyć. Wykonywając rozporządzenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 grudnia 1933 r. Nr. I. R. 10038/33, zwracam uwagę PP. Dyrektorom i Inspektorom szkolnym na potrzebę wzmoczenia nadzoru nad działalnością powierzonych Im jednostek i bezwzględnego tępienia niesumienności i niedokładności w gospodarce finansowej i rzeczowej. Dla osiągnięcia poprawy obecnego stanu zechcą PP. Dyrektorowie i Inspektorowie szkolni wyzyskać materiały, wynikające z protokołów organów Kontroli Państwowej.

Jednocześnie zaznaczam, iż w przyszłości bezwzględnie żądać będę od wszystkich pracowników podległych mi urzędów i szkół postępowania zgodnego z obowiązującymi przepisami.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

4.

Nr. O. 334/34.

Kraków, dnia 10 stycznia 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i Inspektoratów szkolnych w Okręgu w sprawie

biletów skarbowych.

Na podstawie okólnika Nr. 179 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 grudnia 1933 r. Nr. I. R. 11553/33 podaję do wiadomości i stosowania poniżej umieszczone zarządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 15 grudnia 1933 r. Nr. D. II. 31268/1/33 w sprawie przyjmowania biletów skarbowych.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

„MINISTERSTWO SKARBU.

L. D. II 31268/33.

Warszawa, dnia 15 grudnia 1933 r.

Bilety skarbowe.

Art. 3 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o wypuszczeniu biletów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 172) nadaje tym biletom wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne, i m. inn. uprawnia do składania w rzeczonych biletach kaucyj cywilnych i wojskowych.

Jakkolwiek dla innych papierów wartościowych, posiadających te same przywileje, ustalone są w drodze obwieszczeń Ministra Skarbu kursy (ogłaszane w „Monitorze Polskim”), podług których papiery te mogą być przyjmowane przez władze i urzędy państwowe na kaucje i wadja względnie na zabezpieczenie udzielanych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych, — to jednak w odniesieniu do biletów skarbowych potrzeba ustalania takiego kursu nie zachodzi. Wynika to z samego charakteru rzezonnych biletów jako krótkoterminowych zobowiązań Skarbu Państwa (terminy płatności dotychczas wypuszczonych seryj I—IV wynoszą 3 względnie 6 miesięcy od daty sprzedania), których wartość rynkowa zasadniczo nie może być niższą od wartości imiennej.

Wobec powyższego Ministerstwo Skarbu komunikuje, iż omawiane bilety skarbowe mogą być bez żadnych ograniczeń przyjmowane przez władze i urzędy państwowe tytułem wzmiankowanych kaucyj i wadji wzgl. zabezpieczeń według ich wartości imiennej.

Zastępca Dyrektora Departamentu: (—) J. Nowak“.

5.

Nr. O. 538/34.

Kraków, dnia 12 stycznia 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu w sprawie zwalniania młodzieży z wychodźstwa od taksy administracyjnej.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 grudnia 1933 r. Nr. II. S. 11346/33 za wiadomiam, że okólnik Kuratorjum z dnia 25 stycznia 1932 r. Nr. O. 214/32 o zwalnianiu młodzieży z wychodźstwa od taksy administracyjnej posiada w dalszym ciągu moc obowiązującą.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

6.

Nr. O. OR 1102/34.

Kraków, dnia 16 stycznia 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, państwowych szkół zawodowych oraz Dyrekcji państwowej szkoły przemysłu artystycznego i sztuk zdobniczych w Krakowie w sprawie wyciągów kontowych P. K. O. i niektórych zasad rachunkowości funduszu taksy administracyjnej.

Wobec tego, że P. K. O. od 1 stycznia 1934 r. zaprzestała oznaczania wyciągów kontowych numerami porządkowymi, zarządzam, by Dyrekcje

szkół, posiadające konta w P. K. O. dla funduszków taksy administracyjnej, opartej na przepisach rachunkowo-kasowych, objętych okólnikiem Nr. 121 z dnia 8. VII. 1932 I. R. (6418/32), ogłoszonym w Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 5 z r. 1932, powoływały się od 1 stycznia 1934 r. na datę, pod jaką wyciąg został przez P. K. O. uskuteczniiony, zamiast jak dotychczas na numery porządkowe wyciągów kontowych. — W szczególności zatem będzie to miało zastosowanie w rubrykach książki kontroli opłat uczniów, zatytułowanych „Nr. wyciągu P. K. O.“, oraz przy zapisywaniu do dziennika kasowego wpływów, przy których powoływano się dotąd na numery wyciągów.

W związku z powyższem, oraz celem zachowania pełnych podstaw kontroli, przypominam obowiązek ścisłego stosowania się do przepisów, zawartych w § 4, ustęp drugi, na str. 214, w tymże paragrafie, ustęp siódmy, na str. 214 i § 8, ustęp czwarty, na str. 216 Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 5 z r. 1932.

Wyjaśniam, że:

1) wydatki, uskutecznione za pomocą czeków, wydanych na rzecz firm, dostawców, wykonawców świadczeń i wogóle osób trzecich, oraz zaliczki, wydane z P. K. O. do dyspozycji dyrekcji szkoły, należy zapisywać do rozchodu dziennika kasowego w dniu faktycznego wydania czeku, pod datą jego wystawienia, przyczem zapis wydatku rzeczywistego (na rzecz firm, dostawców i t. d.), winien być przeprowadzony przez rubryki dziennika kasowego: 1, 2, 3 i 15 do 28, zapis zaś dotyczący wydania zaliczki do dyspozycji dyrekcji przez rubryki: 1, 2, 3, 27 i 28.

Wynika z powyższego, że wydatki, uskutecznione czekami, oraz zaliczki na drobne wydatki nie będą, jak to niektóre dyrekcje czyniły, — zapisywane w rozchodzie dziennika kasowego dopiero po otrzymaniu wyciągu kontowego P. K. O. Wyciąg kontowy jest podstawą do stwierdzenia, czy P. K. O. zrealizowała uskuteczniiony przez dyrekcję wydatek, a nie jest podstawą do zapisania wydatku w rozchód, bowiem podstawą tą jest czek, wydany przez Dyrekcję. Wyciąg kontowy jest natomiast pełną podstawą do zapisywania przychodów, osiągniętych przez P. K. O., oraz jest podstawą do zapisania w rozchodzie tylko tych kosztów, które na swoją rzecz potrąca P. K. O. z tytułu opłat administracyjnych i za druki.

Niezależnie od powyższego, zechcą dyrekcje dla celów orientacyjnych, oznaczać wyciągi kontowe numerami porządkowymi, zaczynając od numeru 1 w każdym nowym okresie rachunkowym i prowadząc kolejność wzdłuż całego okresu;

2) w razie niezrealizowania czeku przez P. K. O. stosuje się system storn, określonych w § 4 przepisów rachunkowo-kasowych;

3) w razie niezrealizowania czeku przez P. K. O. w tym miesiącu, w którym został przez dyrekcję wydany i zapisany w dzienniku kasowym, lecz dopiero w miesiącu następnym, należy zamknąć rubrykę Nr. 28 dziennika kasowego takim stanem w P. K. O., jaki byłby właściwy, gdyby czek został zrealizowany w tymże samym miesiącu, w którym został wydany.

Rachunek, odnoszący się do takiego czeku, należy złożyć Kuratorjum przy sprawozdaniu za ten miesiąc, w którym czek został zapisany w rozchodzie dziennika kasowego.

Różnica, jaka wyniknie z końcem miesiąca pomiędzy stanem pozostałości w P. K. O., uwidocznionym na ostatnim wyciągu kontowym danego miesiąca, a stanem pozostałości, figurującej w rubryce 28 dziennika kasowego, zniknie, wskutek zrealizowania czeku, w pierwszych dniach miesiąca następnego. Różnica ta winna być omówiona w sprawozdaniu miesięcznym przez wpisanie wyjaśnienia o następującej treści:

„Czek Nr. . . . . z dnia . . . . r. . . . ., wydany na pokrycie załączonego rachunku firmy . . . . . z dnia . . . . r. . . . ., na kwotę: . . . . zł . . . gr. nie został zrealizowany“.

W wypadkach takich należy też do odnośnego wyciągu, który dyrekcja otrzymała w miesiącu następnym i w którym P. K. O. zaznaczyła zrealizowanie czeku z poprzedniego miesiąca, — dołączyć wypisane na ćwiartce papieru objaśnienie, odnośnie rachunku (datę, firmę, kwotę), włączonego do sprawozdania za miesiąc poprzedni.

Zwracam uwagę, że przepisy powyższe nie odnoszą się do czeków, wydanych w ostatnim miesiącu roku rachunkowego, a więc w miesiącu sierpniu z zrealizowanych we wrześniu (jako pierwszym miesiącu następnego roku rachunkowego), gdyż w tych wypadkach obowiązuje wyjątek od zasady, zawarty w przepisie ustępu czwartego § 8 przepisów rachunkowo-kasowych z r. 1932.

Czeki, niezrealizowane przez P. K. O. i zwrócone dyrekcjom, jak i czeki, zepsute przez dyrekcje przy ich wypisywaniu względnie czeki po wypisaniu nie zużytkowane, winny być wklejone na właściwe miejsce do odnośnego grzbietu czeku.

Czeki takie winny być skasowane i omówione.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

Nr. O. 803/34.

Kraków, dnia 18 stycznia 1934 r.

Do

**Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących,
zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i rolniczych, Inspek-
toratów szkolnych oraz Kierownictw publicznych szkół powszechnych
w Okręgu w sprawie składek w szkołach.**

Wobec mnożących się próśb i interwencji rozmaitych organizacji społecznych w sprawie zezwolenia na organizowanie zbierania składek wśród młodzieży szkolnej, — zgodnie z zasadą nieprzeciążania młodzieży szkolnej jakimikolwiek świadczeniami finansowymi, — przypominam i polecam na podstawie okólnika Nr. 3 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 stycznia 1934 r. (I. Pol. 4235/33) najściślej stosować postanowienia okólnika z dnia 13 stycznia 1931 r. (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 1, poz. 9).

W związku z tem nadmieniam, że poza składkami, opłacanymi przez młodzież szkolną na cele instytucji szkolnych, które sama młodzież zakłada i niemi kieruje, a które mają znaczenie pod względem wychowawczym, — zbieranie składek pieniężnych na terenie szkolnym dopuszczalne jest wyłącznie na cele:

- 1) Towarzystwa Popierania Budowy Szkół Powszechnych,
- 2) L. O. P. P. w zakresie Kół Szkolnych,
- 3) Ligi Morskiej i Kolonjalnej,
- 4) Polskiego Czerwonego Krzyża,
- 5) Funduszu szkolnictwa polskiego zagranicą oraz
- 6) dożywiania dzieci szkolnych (jako akcji o charakterze samopomocowym), przyczem, o ile idzie o cele, wymienione pod pkt. 2—6, akcję zbiorczą podejmować może jedynie sama młodzież, w ramach kół szkolnych, bez ingerencji nauczycielstwa.

Uważam jednak za szczególnie pożądaną, by i w powyższym zakresie młodzież szkolna nie była obciążana świadczeniami finansowymi, przerażającymi w sumie minimalne opłaty groszowe, na co PP. Dyrektorowie, Inspektorowie szkolni i Kierownicy szkół zwrócą baczną uwagę przez odpowiednie zarządzenia.

Przestrzeganie niniejszego okólnika polecam PP. Dyrektorom, Inspektorom szkolnym i Kierownikom szkół pod osobistą odpowiedzialnością.

Zwracam wkońcu uwagę, że wszelkie interwencje w przedmiocie jakichkolwiek zbiórek pieniężnych na terenie szkolnym ze strony jakichkol-

wiek osób czy organizacji społecznych należy bezwzględnie załatwiać od-
mownie z powołaniem się na niniejszy okólnik.

W wypadku, gdyby pewna zbiórka pieniężna, oprócz wymienionych,
była wyjątkowo wskazaną, wówczas Kuratorjum na podstawie należycie
umotywowanego wniosku wystąpi do Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego z prośbą o zezwolenie na jej przeprowadzenie.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

8.

Nr. BP. 41465/33.

Kraków, dnia 12 grudnia 1933 r.

Do

**Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów
kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych oraz Inspektoratów szkolnych
w Okręgu w sprawie**

mieszkania dozorców w domach państwowych.

W związku z okólnikiem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego Nr. 165 z dnia 30. XI. 1933 r. Nr. BP. 18554/33 podaję po-
niżej do wiadomości i stosowania wyjaśnienie Ministerstwa Spraw We-
wnętrznych z dnia 22. XI. 1933 r. Nr. BZ. 22-5-9 w sprawie mieszkań dozorc-
ców w domach państwowych.

„W ślad pisma okólnego z dnia 11 kwietnia 1933 r. Nr. BZ. 17/19/27
(Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 5 z 1933 r.) w sprawie mieszkań dla dozorców
domowych Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że do otrzymania
bezpłatnych mieszkań uprawnieni są tylko kontraktowi funkcyj-
narjusze, zaangażowani specjalnie w charakterze dozorców domowych tam,
gdzie obowiązkiem dostarczania bezpłatnych mieszkań przewidują lokalnie
obowiązujące umowy zbiorowe, oparte na postanowieniach Komisji Roz-
jemczych, powoływanych na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1932 roku
(Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 324), lub też zawartych na zasadzie ustawy z dnia
23 stycznia 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 53).

Nie dotyczy to funkcyjnarjuszków etatowych, gdyż do nich
nie mają zastosowania przepisy o ustaleniu warunków płacy i pracy dla
dozorców domowych, lecz stosują się przepisy o państwowej służbie cy-
wilnej, normujące prawa i obowiązki funkcyjnarjuszków państwowych
i przepisy normujące uposażenie tych funkcyjnarjuszków.

W wypadkach pełnienia przez funkcjonariuszów kontraktowych (na przykład kontraktowych woźnych) obowiązków dozorców dodatkowo, nie mają zastosowania przepisy umowy zbiorowej“.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

9.

Nr. I. 1370/34.

Kraków, dnia 23 stycznia 1934 r.

Do

PP. Inspektorów szkolnych i Dyrekcji państwowych zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu w sprawie konkursu kandydatów na Państwowy Instytut Nauczycielski w Warszawie w r. szk. 1934/35.

Niniejszem ogłasza się konkurs na urlopy płatne dla kandydatów na I-szy rok Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie w roku szk. 1934/35 na podstawie następujących warunków:

1) O przyjęcie mogą się ubiegać kierownicy (czki) i stali (te) nauczyciele (ki), publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń przy seminarjach nauczycielskich i szkół specjalnych, którzy (re) najpóźniej w roku 1931 ukończyli (ły) Wyższy Kurs Nauczycielski lub analogiczne studja.

2) Przy przyjmowaniu będą przedewszystkiem uwzględnione osoby, które wykazały szczególne zainteresowania i uzdolnienia pedagogiczne oraz zamiłowanie do pracy o charakterze społecznym na terenie szkoły (zrozumienie wpływu czynników socjologicznych w poznaniu dziecka, współpraca szkoły z domem i t. d.).

3) Kandydaci winni posiadać znajomość jednego z języków obcych (angielskiego, francuskiego lub niemieckiego) w stopniu umożliwiającym im korzystanie z literatury naukowej.

4) Pierwszeństwo będą mieli kandydaci, którzy nie ukończyli 35 lat życia.

5) Podania o przyjęcie na I-szy rok studjów w Instytucie Nauczycielskim należy wnosić drogą służbową do Ministerstwa W. R. i O. P. w terminie do dnia 1 m a r c a 1934 r. i zaopatrzyć w następujące załączniki:

- a) dokładny życiorys, własnoręcznie napisany, z wyszczególnieniem przebiegu dotychczasowych studjów i praktyki nauczycielskiej. W życiorysie należy pomieścić szczegółowe sprawozdanie z dotychczasowej pracy wychowawczej, dydaktycznej i społecznej. Do życiorysu należy dołączyć referat na temat dokonanych przez petenta spostrzeżeń z życia dzieci na podstawie dotychczasowej praktyki;
- b) świadectwa szkolne i egzaminacyjne oraz inne dowody dokona-

nych prac i odbytych studjów, np. zaświadczenia udziału w kursach wakacyjnych (w oryginałach),

- c) odpis wykazu stanu służby,
  - d) wykaz przerobionej lektury,
  - e) deklarację według załączonego wzoru,
  - f) 2 nienaklejone fotografie z własnoręcznym czytelnym podpisem.
- Bezpośrednio przełożona władza służbowa dołączy (ponadto wyciąg z wykazu kwalifikacyjnego oraz szczegółową opinię o kandydacie.

6) O ostatecznem przyjęciu do Instytutu rozstrzygnie kolokwjum wstępne, które odbędzie się 18 czerwca 1934 r. (godz. 8 rano) w Instytucie (Al. Ujazdowskie 20).

Przy kolokwjum tem winni kandydaci wykazać znajomość anatomji i fizjologii człowieka w zakresie podręcznika Sosnowskiego lub Wychowskiego oraz ogólną znajomość najnowszych kierunków wychowania i nauczania np. na podstawie przestudjowania dwu poniższych książek:

- 1) J Joteyko: Jedność szkolnictwa ze stanowiska psychologii potrzeb społecznych. Warszawa, Nasza Księgarnia, r. 1930.
- 2) Rowid: Szkoła twórcza. Kraków — Gebethner i Wolff.
- 3) Hessen: Podstawy pedagogiki.

Jeżeli z dotychczasowych studjów kandydata nie wynika w sposób niewątpliwy, iż opanował on dostatecznie język obcy, sprawdzona będzie przy egzaminie jego znajomość posługiwania się literaturą w języku obcym.

7) Kandydaci, dopuszczeni do egzaminu wstępnego, poddani będą na miejscu badaniu lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan zdrowia umożliwia im studja.

8) Nauczyciele, przyjęci do Instytutu, otrzymają płatny urlop (względnie płatny za zwrotem kosztów zastępstwa lub bezpłatny) na pierwszy rok studjów, t. j. na rok szkolny 1934/35 na warunkach, określonych w deklaracji. Zależnie od wyników pracy w pierwszym roku studjów urlop zostanie przedłużony na następny rok szkolny.

P. O. Kuratora Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

D e k l a r a c j a .

Prosząc o przyjęcie do Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie, naniejszmem zobowiązuję się:

- 1) przestrzegać ściśle postanowień regulaminów, obowiązujących w Instytucie Nauczycielskim;
- 2) nie obejmować bez porozumienia z dyrekcją Instytutu Nauczycielskiego żadnych zajęć ubocznych;

3) w razie uzyskania celem pracy w Instytucie Nauczycielskim urlopu płatnego, pracować -- niezależnie od zobowiązań, przyjętych uprzednio z powodu pobierania stypendjum, czy urlopu płatnego -- w ciągu lat czterech od daty ukończenia Instytutu w szkolnictwie państwowem lub publicznem na stanowisku, które wyznaczą mi władze szkolne najdalej w tymże okresie czasu.

Gdybym z własnej winy, czego ocenę pozostawiam władzom szkolnym, prze-rwał studia, lub po ich ukończeniu nie wypełnił zobowiązań, wyżej wymienionych w punkcie 3), zobowiązuję się zwrócić do Skarbu Państwa całą kwotę, otrzymaną tytułem poborów służbowych w czasie studjów w Państwowym Instytucie, odbytych na podstawie urlopu płatnego.

.....
podpis

Kierownik ..... szkoły ..... klasowe w .....
Nauczyciel .....
w powiecie .....

w ..... dnia ..... 193... r.

10.

KONKURSY

z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru Dziennika Urzędowego.

Inspektor szkolny w Białej ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia posady kierownika publicznej 5-klasowej szkoły powszechnej w Piszczowicach.

Podania należy wnosić do Inspektoratu szkolnego w Białej.

Inspektor szkolny w Kielcach ogłasza konkurs na stanowiska:

1) kierownika 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej im. Sienkiewicza w Kielcach. — Przy szkole jest 2-pokojowe mieszkanie służbowe dla kierownika;

2) kierownika 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej im. Staszica w Kielcach. — Przy szkole jest 3-pokojowe mieszkanie dla kierownika.

Kandydaci z Wyższym Kursem Nauczycielskim będą mieli pierwszeństwo.

Należy udokumentowane podania należy wnosić na ręce Inspektora szkolnego w Kielcach.

11.

KOMUNIKATY.

Na podstawie okólnika Nr. 1 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 stycznia 1934 r. Nr. I. R. 11874/33 podaje się do wiadomości i stosowania następującą wykładnię do ustawy o opłatach stemplowych, ustaloną pismem Ministerstwa Skarbu z dnia 20 grudnia 1933 r. Nr. DV. 50968/33: „(art. 145) Jeżeli do podania, podlegającego opłacie stemplowej, załączono fotografie (w szczególności też w razie załączenia kilku egzemplarzy tej samej fotografii), uważa się każdą fotografię za załącznik do podania, powodujący w myśl art. 145 (punkt 2) u. o. s. zwiększenie opłaty od podania o 50 gr.“

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 30. XII. 1933 r. Nr. I. Pol. 4282/33 podało do wiadomości Kuratorjum pismo Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy z dnia 9. XII. 1933 r. Nr. Wojsk. VI. 694/33, według którego urzędy i szkoły, które w myśl pisma Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy Nr. Wojsk. VI. 489/33 względnie Nr. Wojsk. VI. 583/33 nabyły odbiorniki radiowe wyłącznie dla potrzeb obrony przeciwlotniczej, mogą używać w Ministerstwie Poczty i Telegrafów zwolnienie od opłaty radijofonicznej za wspomniane aparaty.

Podania w tej sprawie należy kierować do Ministerstwa Poczty i Telegrafów za pośrednictwem Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy, Wydział Wojskowy, ul. Senatorska Nr. 16.

Zaznacza się, że zwolnienie od opłat będzie przewidywało warunek opiewania odbiornika przez Starostwo.

Komunikatem Nr. 16 z 30 listopada 1933 r. wyjaśnił Pan Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej, że w razie śmierci subskrybenta, spadkobiercy zmarłego winni przejąć na siebie obowiązek spłacania dalszych rat Pożyczki Narodowej.

Zaprzestanie uiszczania rat powoduje utratę sum spłaconych. W wyjątkowych wypadkach, o ile zmarły subskrybent był jedynym żywicielem rodziny, która pozostała bez środków do utrzymania, spadkobiercy zmarłego mogą się zwracać z indywidualnymi prośbami o obniżenie subskrybowanej kwoty.

Prośby takie wnoszone za pośrednictwem władz asygnujących i zaopatrzone w opinie tych władz rozstrzygać będzie Pan Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej.

Zwrot wpłaconych sum na Pożyczkę Narodową jest niedopuszczalny i podania kierowane w tym celu będą załatwiane odmownie.

W roku ubiegłym Zarząd Centralny Międzynarodowego Żeńskiego Fidac'u w Paryżu ogłosił dla młodzieży krajów, w skład Fidac'u wchodzących, konkurs na temat: „Czego można spodziewać się od dzisiejszej młodzieży dla zrealizowania pokoju światowego“.

Młodzież polska wzięła również udział w tym konkursie i uzyskała trzy nagrody.

W okręgu szkolnym krakowskim otrzymał medal brązowy za swą pracę Jerzy Głowania, uczeń IV kl. państw. gimn. im. M. Reja w Kielcach. Medal złoty zdobyła Halina Mitkiewiczówna, uczennica kl. V państw. gimn. im. Unji Lubelskiej w Lublinie, a medal srebrny Ewa Rendznerówna, uczennica kl. VIII państw. gimnazjum im. M. Konopnickiej w Warszawie.

Zawładniając o powyższem, Prezydjum Fidac'u Żeńskiego w Polsce, złożyło podziękowanie wszystkim uczestnikom konkursu i wyraziło nadzieję, że „młodzież polska przyczyni się z czasem do realizacji wielkiej i wzniosłej idei Pokoju, stając jednocześnie na straży tak drogo okupionej wolności“.

Na skutek rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 grudnia 1933 r. Nr. I. S. M. 15/2/33 Kuratorjum prześle w najbliższych dniach Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych broszury p. t. „O znaczeniu Pożyczki Narodowej“, celem oddania ich do bibliotek szkolnych i do użytkowania przez nauczycielstwo przy omawianiu z młodzieżą szkolną ważności subskrypcji Pożyczki Narodowej.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12 stycznia 1934 r. Nr. I. Pol. 27/34 zwraca się uwagę Dyrekcji i Kierownictw szkół na film o polskim Pomorzu p. t. „Nie damy ziemi“ celem zachęcenia młodzieży do korzystania zeń, gdy będzie wyświetlany w danej miejscowości na specjalnych porankach dla młodzieży.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 30 listopada 1933 r. Nr. I. Pol. 4063/33 zwróciło uwagę na wydawnictwa Związku P. O. W.-iaków, składające się z broszurki Adama Borkiewicza p. t. „Rycerze Podziemi“, — tablicy z portretami Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz 10-ciu fotografii, ilustrujących życie i działalność P. O. W.

Wydawnictwa powyższe Ministerstwo uważa za pożyteczne i przydatne z punktu widzenia momentów obywatelsko-wychowawczych.

Zalecenia powyższego w żadnym razie nie należy rozumieć jako zezwolenia na rozsprzedaż wydawnictw Związku Peowiaków w szkołach — względnie zorganizowanie zbiórek na ten cel.

Podolskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Tarnopolu wydało słownik geograficzny z objaśnieniami pochodzenia i znaczenia nazw geograficznych. Słownik ten obejmuje około 4.000 nazw, źródłowo i naukowo opracowanych, i może być używany jako podręcznik w celach urzędowych, społecznych lub osobistych.

Słownik ten, jako pierwsze tego rodzaju wydawnictwo w języku polskim, zaopatrzony słowem wstępem Prof. Uniw., Dr. E. Romera, może być z powodzeniem wykorzystany tak wśród młodzieży uczącej się, w bibliotekach i czytelnianach publicznych i prywatnych, jakoteż przez poszczególne jednostki posiadające zainteresowanie dla geografii tak ogólnej jak specjalnie polskiej.

Cena 1 egzemplarza broszurowanego w sprzedaży i w centrali Towarzystwa 3 zł; zamówienia należy kierować do Podolskiego T-wa Turystyczno-Krajoznawczego w Tarnopolu — Urząd Wojewódzki.

Wyszedł z druku Nr. 4/16 kwartalnika „Zrąb“, jedyne w Polsce czasopiśma, omawiającego — na szerokiem podłożu psychologicznem i społecznem — zagadnienia wychowania obywatelsko-państwowego. „Zrąb“ trzyma rękę na pulsie poczynań w dziedzinie wychowawczej, rozpatrując je z punktu widzenia ich wartości życiowej, wartości w tworzeniu przyszłego obywatela państwa. Dlatego też kilka ostatnich N-rów poświęca „Zrąb“ przede wszystkim omawianiu wszelkich spraw, związanych z ostatnimi reformami w dziedzinie szkolnictwa.

Nr. 4/16 przynosi bardzo rzeczowy artykuł prof. St. Bystronia — „Zagadnienie programu szkolnego“, w którym autor stawia i dowodzi słuszności tezy, że programy szkolne nie są wystarczalne: wychowanie służy zawsze pewnym celom pozapedagogicznym, którym jest podporządkowane. — W chwili, kiedy reforma szkolna ma rozbudować nową sieć szkolnictwa zawodowego, bardzo na czasie jest artykuł A. Komornickiej „Z zagadnień zawodowego kształcenia kobiet“. — Osobą nauczyciela zajmują się: St. Skwareczyńska — „O kształceniu w sobie psychiki wychowawcy“ i Dr. A. Bornholtzowa — „Praca realizacyjna nauczyciela“. Pierwszy z artykułów dowodzi konieczności wyrobienia w nauczycielu postawy wychowawczej i zdolności wpływów wychowawczych, drugi mówi o konieczności i formach pracy dokształcającej i samokształceniowej nauczyciela. — E. Nowicki zajmuje się sprawą wizytacji szkół: „Wizytator i jego rola we współczesnem szkolnictwie polskiem“; znawczyni i propagatorka koedukacji, T. Męczkowska, pisze o „Zagadnieniu koedukacji w teorii i praktyce“. Fr. Sadowskiego „Szkoła a fetyszizm państwowy“ jest jeszcze jednym głosem we wznowionej w prasie dyskusji w kwestji definicji wychowania państwowego. — Dopełnia N-r: St. Stachurskiego „Strona wychowawcza metodyki Winnetki“.

W peticie ostatniego N-ru znajdujemy omówienia książek, które mogą służyć nauczycielowi przy pracy samokształceniowej i wychowawczej. Są to książki z zakresu psychologii, socjologii, lub materiały do wychowania obywatelskiego. Nowością są recenzje książek dla młodzieży. W bieżącym N-rze rozpoczęto omawianie podręczników, jakie wyszły dla klas zreformowanych szkoły powszechnej i gimnazjum. Traktuje się stosunek podręczników do nowych programów, ich wartości metodyczne i wychowawcze, stosunek do nich młodzieży szkolnej. — Wreszcie spotykamy sprawozdania z prasy pedagogicznej polskiej i obcej oraz kronikę.

Całość N-ru robi wrażenie poważnej pracy świadomych swego celu ludzi. Czasopismo winno się znajdować w bibliotece nie tylko każdej szkoły, ale każdego poszczególnego nauczyciela, który znajdzie odpowiedź na wiele dręczących pytań i materiałów wart przemyślenia i przedyskutowania.

Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa w Krakowie, Studencka 1, wydało:

- a) „Przewodnik narciarski po okolicy Krakowa“;
- b) „Wypadki narciarskie“;
- c) „Narciarska mapa plastyczna“ — arkusz „Babia Góra“.

Zaleca się zakup tych wydawnictw do bibliotek szkolnych i zainteresowanie nimi wychowawców fizycznych i uczniów.

Ukazało się wydawnictwo p. t. *Bogowie Słowian* Stanisława Jakubowskiego. Wydawnictwo to, drukowane na bezdrzewnym papierze, zawiera 132 drzeworytów. Do nabycia w księgarniach i u autora.

Nowy podręcznik formy bieżącej i ubrania wierzchniego dla dziewcząt i dzieci, według programu zajęć praktycznych klasy V, VI, VII szkoły powszechnej, aprobowany przez Min. W. R. i O. P. d. 13 stycznia 1934 r. Nr. 4259/33.

Wskazane, by każda szkoła posiadała 2 egzemplarze; jeden winien pozostać w całości, drugi służyć do powielania form.

Wydawnictwo Stowarzyszenia „Służba Obywatelska“, skład główny Warszawa „Nasza Księgarnia“, Ś-to Krzyska 18. Cena 2 zł 50 gr.

Starosta Krajowy Pomorski pismem z dnia 1. XII. 1933 r. Nr. O. S. II. 13344/33 zawiadomił Kuratorjum, iż z dniem 30 września 1933 r. przeniosło Starostwo Krajowe Pomorskie wszystkie istniejące na Pomorzu krajowe szkoły specjalne — a mianowicie: Szkołę dla Głuchoniemych, Szkołę Specjalną dla dzieci umysłowo-upośledzonych i Szkołę specjalną dla małoletnich moralnie zaniedbanych do Krajowych Zakładów Opieki Społecznej w Wejherowie.

Wymienione zakłady urządzone są wzorowo, higienicznie i dostosowane pod każdym względem do nowoczesnych wymagań szkolnictwa specjalnego; położone są w powiecie morskim w okolicy zdrowej i lesistej. Położenie i okolica wywierają dodatni wpływ na zdrowie i usposobienie wychowanków. Kierownictwo poszczególnych szkół spoczywa w rękach wyszkolonych fachowców-nauczycieli i wychowawców, — co daje gwarancję dobrych wyników szkolenia.

Szkoły połączone są z internatami (każda szkoła oddzielnie). Dzieci, oprócz nauki szkolnej, korzystają z bezpłatnej opieki lekarzy specjalistów. Opłaty za wychowanków nie są wysokie, ponieważ szkoły te nie są obliczone na zysk. Likwiduje się tylko własne koszty.

O powyższem należy zawiadomić interesowanych rodziców i opiekunów, by dzieci, nienadające się do pobierania normalnej nauki szkolnej, kierowali do Starostwa Krajowego Pomorskiego w Toruniu.

Bliższych informacji i szczegółów udziela na żądanie zainteresowanych każdego czasu Starostwo Krajowe Pomorskie w Toruniu.

Zechcą Dyrekcje podać do wiadomości zainteresowanej młodzieży poniżej zamieszczoną Instrukcję, nadesłaną przez Urząd Wojewódzki Krakowski.

„Instrukcja dla studentów, udających się do Belgji dla ukończenia studiów wyższych.

Przyjmowanie studentów do czterech szkół wyższych (Bruxelles, Gand, Liege, Louvain) będzie podlegać następującym przepisom i ograniczeniom:

Student obcokrajowiec, który ma zamiar studjować w Belgji, musi przedstawić oprócz paszportu zagranicznego swego kraju, ważnego conajmniej na przeciąg jednego roku, podania, skierowanego do rektora szkoły wyższej belgij-skiej o przyjęcie, do której zabiega, jak również określenie rodzaju studiów, które zamierza przeprowadzić:

a) zaświadczenie Władz kompetentnych (Starostów), że zainteresowany posiada kwalifikacje dostateczne, aby odbyć takie same studia w Polsce w Szkole Wyższej (Uniwersytecie, Politechnice i t. d.), jakże zamierza przeprowadzić w Belgji;

b) oficjalne świadectwa moralności i zdrowia;

c) świadectwo ukończenia szkoły średniej lub wyższej;

d) jeśli zainteresowany nie odbył służby wojskowej, wymaganem będzie zaświadczenie Rządu Polskiego, zobowiązujące ten Rząd do zezwolenia zainteresowanemu na powrót do swego kraju, nawet, gdyby utracił obywatelstwo w międzyczasie na skutek uchylenia się od służby wojskowej;

e) notarialne zobowiązanie rodziców względnie odpowiedni inny dokument, gwarantujący, że student dysponować będzie sumami dostatecznymi dla swego utrzymania w Belgji.

Autentyczność tego dokumentu będzie podlegała dokładnemu sprawdzeniu przez Władze Konsularne przed wydaniem wizy, gdyż skonstatowano niejednokrotnie oszustwa na tem polu.

Konsul, lub jego delegat sprawdzać będzie, czy student posiada dobrą znajomość języka francuskiego czy flamandzkiego i przegzaminuje go w tym celu.

Zwraca się uwagę studenta, że zanim jego zapis w Szkole Wyższej uznany zostanie jako definitywny, będzie musiał przejść egzamin jednego z dwóch wymienionych języków.

Tę uwagę podkreśla się jako bardzo ważną.

Odpowiedni przedstawiciel Władz Konsularnych lub Dyplomatycznych odnotuje na podaniu swe uwagi i zdanie, dotyczące znajomości francuskiego lub flamandzkiego języka, i zwróci podanie petentowi dla przedstawienia wybranej przez niego Szkoły Wyższej.

Zwraca się uwagę studenta:

a) że Szkoła Wyższa zastrzega sobie prawo sprawdzenia jego zasobu wiadomości, stwierdzonego przez świadectwa przedstawione.

b) że listy kandydatów zamykane są corocznie do października,

c) że wpisowe wynosi 600 do 750 franków (niezależnie od czesnego),

d) że przyjęcie do Szkół Wyższych zależy — poza wszystkim innem — od miejsc w lokalach i laboratorjach Szkół Wyższych,

e) że student obowiązany jest do pilnych studiów i w razie niepowodzenia przy egzaminach naraża się na wydalenie z Belgji, jeśli to niepowodzenie niema ważnych powodów,

f) wreszcie, że zawody wolne są w Belgji przeciążone podażą kandydatów i że jest wykluczonem dla studenta znaleźć posadę po ukończeniu studjów w Belgji.

Sam fakt ukończenia studjów w Belgji nie uwarunkowuje bynajmniej zezwolenia na dalszy w niej pobyt.

Studenci nie są wpisani do rejestrów ludności, nie otrzymują dowodów osobistych.

Pobyt ich w Belgji jest zasadniczo przejściowym.

Wiza może być udzielona na ich paszporcie jedynie na zasadzie przyjęcia do Szkoły Wyższej, — conajmniej prowizorycznego.

Aby uchronić zainteresowanych od kosztów podróży bezcelowej w wypadku, gdy nie uczynią zadość warunkom powyżej przytoczonym, które są z reguły obowiązujące i wymagane, wskazaniem jest, aby młodzież, reflektująca na studja wyższe w Belgji, stawiała się osobiście w Wydziale Paszportowym (Service des passeports) w Poselstwie Belgijskiem w Warszawie“.

Książnica-Atlas S. A. Lwów, Czarnieckiego 12, Tel. 3-45, Warszawa, Nowy Świat 59, Tel. 6-87-59, rozpisuje konkurs dla nauczycieli szkół ogólnokształcących powszechnych i średnich, szkół zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli na temat „Świat i Życie, zarys encyklopedyczny współczesnej wiedzy i kultury, jako nowoczesna pomoc szkolna (wskazówki metodyczne dla nauczyciela)“

Prace konkursowe, dowolnej objętości, należy nadsyłać w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 lutego 1934, pod adresem S. A. Książnica-Atlas, Warszawa, Nowy Świat 59, z zaznaczeniem na kopercie „Konkurs Świata i Życia“.

Każda praca winna być zaopatrzona w godło, nazwisko zaś i adres autora, podane na osobnej kartce, umieszczone w zaklejonej kopercie. Kopertę tę należy zaopatrzyć w takie samo godło jak pracę konkursową i spiąć z kartą tytułową pracy.

Za najlepsze prace wyznacza się następujące nagrody:

- 1) nagrodę pierwszą w kwocie zł 100.—, płatną gotówką,
- 2) nagrodę drugą w formie bezpłatnej prenumeraty „Świata i Życia“, t. I—V,
- 3) nagrodę trzecią w postaci kompletu Biblioteki Przekładów Dzieł Pedagogicznych, względnie wyboru innych wydawnictw S. A. Książnica-Atlas w ogólnej kwocie zł 100.— ceny katalogowej.

Książnica-Atlas S. A. zastrzega sobie prawo własności wszystkich nagrodzonych i wyróżnionych prac konkursowych i ogłoszenia ich drukiem.

Skład Sądu Konkursowego stanowią: PP. Prof. Wiktor Ambroziewicz, dyrektor gimnazjum państw. im. Stefana Batorego w Warszawie, Prof. Stefan Drzewiecki, profesor gimnazjum, Prof. Benedykt Kubski, Przewodniczący Sekcji Pedagogicznej Z. N. P., Dr. Zygmunt Lempicki, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, redaktor naczelny „Świata i Życia“, Dr. Bogdan Nawroczyński, profesor Uniwersytetu Warszawskiego.

Wynik Konkursu zostanie ogłoszony w Przeglądzie Wydawnictw S. A. Książnica-Atlas, nagrodzeni zaś zostaną powiadomieni bezpośrednio.

Nakładem Polskiego Towarzystwa Balneologicznego i przy wydatnem finansowem poparciu Ministerstwa Opieki Społecznej została wydana Mapa Uzdrowisk Polskich, obrazująca nasz obecny stan posiadania w zakresie zdrojowisk, kąpielisk, stacyj klimatycznych, zakładów przyrodoleczniczych i miejscowości wypoczynkowych, względnie t. zw. latowisk. Ma ona spełniać z jednej strony zadanie społeczno-dydaktyczne, z drugiej zaś służyć jako czynnik poważnej obrazowej propagandy na rzecz jednej z bardzo ważnych gałęzi narodowego i państwowego gospodarstwa.

Zarząd Polskiego Towarzystwa Balneologicznego w Krakowie pismem z dn. 31 października 1933 r. Nr. 1407/33 zwrócił się do Kuratorjum z prośbą o uwzględnienie we wszystkich szkołach w Okręgu w czasie lekcyj geografji także geografji uzdrowisk, przy równoczesnem zwracaniu uwagi uczniów na zdrowotne i gospodarcze znaczenie zdrojownictwa.

Biorąc pod uwagę, iż powyższe mapy mogą być pomocne przy nauce, Kuratorjum zaleca nabywanie tych map w miarę rozporządzalnych środków do bibliotek szkolnych.

12.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Korelacja równoczesna ośrodkowa w nowej klasie I.

Na froncie korelacyjnym cisza. Zrzadka zjawi się jakaś publikacja w pismach specjalnych, ustają nawet instrukcyjne opracowania urzędowe. Cisza to pozorna, kryjąca poważną pracę pionierską w szkołach: ludzie tam projektują, przymierzają, poprawiają, idą doświadczać poszukiwania.

Zajrzyjmy do jednego z tych warsztatów. Już drugie półrocze, czas dzielić się wynikami doświadczeń, aby pracę jeszcze w tym roku szkolnym doskonalić.

Początkowe tygodnie roku szkolnego upływają w debatach i rozważaniach. Jakie związki między przedmiotami uwzględniać: merytorycznie czy formalnie kształtujące? Jak głęboko poszukiwać współzależności? Czy ma ona być wyłącznie dydaktyczną, czy może — i jeśli tak, to w jakim stopniu — objąć też pierwiastki wychowawcze? Kto „prowadzi”: historyk czy polonista? Synchronizm czy następczość — miara oddalenia? Czy dopuszczalna koncentracja i jeśli tak, to gdzie wyszukać elementy skupiające? I t. d., i t. d. — znamy to dobrze. Wreszcie krystalizuje się projekt dostatecznie autorytatywny i wszyscy chętnie przechodzą do praktyki... na odpowiedzialność wnioskodawcy. Potem — l'appétit vient en mangeant!

Stosujemy na próbę korelację równoczesną ośrodkową. Równoczesną — zobacz „Oświata i Wychowanie“, Nr. 6—7/33, str. 484, gdzie są wskazane i grożące żeglarzowi rafy. Ośrodkową — to nasz pomysł, a co ona oznacza, okaże się z opisu roboty. Chrzest nastąpił już po ukazaniu się „Oświaty i Wychowania“, która odebrała nam połowę wynalazku — równoczesność. Ratujemy więc, póki czas, drugą połowę — ośrodkowość.

Jak pracujemy? Pod koniec tygodnia kierownik zakładu wraz z polonistą i historykiem układają projekty ośrodków korelacyjnych w nauczaniu i wychowaniu na następny tydzień. Oto nazwy ośrodków: konkretny z zakresu kultury polskiej, wątek ideowo-wychowawczy pracy dydaktycznej, odpowiedni zabieg wychowawczy w klasie. Dwa pierwsze ośrodki, możliwie zaktualizowane i przesycone treścią emocjonalną, wyszukuje się w materiale nauczania z historii i języka polskiego, co nie stanowi trudności dzięki odpowiednio pomyślanej zawartości i konstrukcji podręczników. Trzeci — interesuje przede wszystkim opiekuna klasy i ma na celu zorganizowanie związanego z pracą tygodnia przeżycia zbiorowego młodzieży. Projekty ośrodków są rozpatrywane na posiedzeniach tygodniowych komisji klasowej, poczem — po przyjęciu — obowiązują wszystkich. Każdy z uczących musi w ciągu tygodnia ściślej lub luźniej — zależnie od możliwości — związać swój plan nauczania z wyznaczonymi ośrodkami, a opiekun klasy — sam lub wspólnie z kolegami — przeprowadza potrzebny zabieg wychowawczy (świetlica, teatr, wycieczka lub inna impreza). Bezpośrednio po zatwierdzeniu ośrodków przez komisję klasową wywiesza się na osobnej tablicy karteczki z ich sformułowaniem, a następnie każdy z nauczycieli przez dolepienie karteczek o treści, dotyczącej jego przedmiotu, na tej samej tablicy ustala zewnętrznie swój kontakt z temi ośrodkami. (Niezależnie od tygodniowych planów nauczania w dziennikach lekcyjnych). Koleżeńskie współpracy w tym zakresie służą hospitacje korelacyjne na dobranych odpowiednio „okienkach“ w podziale godzin. Hospitacje te obowiązują wzajemnie polonistę i historyka przynajmniej raz w tygodniu, a opiekuna klasy — w stosunku do wszystkich przedmiotów nauczania w miarę możliwości. Inni nauczyciele hospitują potrzebne im lekcje po porozumieniu się, zależnie od chęci, czasem od stosunków osobistych. To wszystko. Za ilustrację posłużą nasze tabele korelacyjne z części listopada i grudnia 1933 r. Tabele obejmują dwie równoległe klasy, różniące się podręcznikami do języka polskiego. Dla przejrzystości i ze względów technicznych rubryki poszczególnych przedmiotów — z wyjątkiem historii i języka polskiego — skomasowałem w tabelach w jedną: „inne przedmioty“, biorąc przykładowo w każdym tygodniu po jednym z nich.

Tydzień	OŚRODKI KORELACYJNE			PRZEDMIOTY NAUCZANIA		
	Konkret z zakresu kultury polskiej	Wątek ideowo-wychowaw. w materiale naucz.	Odpowiedni zabieg wychowaw. w klasie	Historja	J. polski	Inne przedmioty
1	Polskie morze	Morze hartuje ludzi i narody	Impreza morska w świetlicy	Temistokles i Arystydes. Po zwycięstwie maratońskim. Bitwa morska pod Salaminą.	St. Maykowski — Jak się tułał Odys po świecie. Z. „Odyssei“ — Rozbitek i królewna u ludożercy. Z. Kossak - Szczułka — Strażnicy morza.	Ćwiczenia cielesne: Suche pływanie. Taniec marynarza.
2	Przywódcy duchowi Polski Odrodzonej	Idea pracy obywatelskiej	Rozważanie prac dokonanych w grupach, jako prac dla społeczności klasowej. Współdział w św. Mikołaju dla ub. dz.	Na Agorze ateńskiej: życie gospodarcze i rodzinne. Na Aeropagu i na Pnyksie: życie polityczne.	M. J. Wicłopolska — Demostenes. St. Maykowski — Kazanie.	Przyroda: Zestawienie stawonogów. „ycie społeczne owadów.
3	Teatr w życiu narodu	Poznaj sztukę sceniczną.	Inscenizacja własnej twórczości w świetlicy	W teatrze i na procesji panatenańskiej.	Wystawienie „Persów“ Ajschylosa na scenie ateńskiej. Jak sobie chłopcy zrobili teatr.	Matematyka: Ułamki dziesiętne. (Teatr, kinematograf w Polsce — stosunki ilościowe na podst. „M. Roczn. Statyst.“)
4	Akropolis polskie	Poznaj i czej zabytki narodowe	Inscenizacja fragmentu z „Akropolis“ Wyspiańskiego	Na Akropolu (budownictwo i rzeźba)	W. Witwicki — Posągi bogini na Wysokim Zamku w Atenach. St. Maykowski — Anioły Matejki.	Geografia: Typy osiedli. Skład narodowościowy i wyznaniowy, zawody ludności i gęstość zaludnienia w Polsce.

Tydzień	OŚRODKI KORELACYJNE			PRZEDMIOTY NAUCZANIA		
	Konkret z zakresu kultury polskiej	Wątek ideowo-wychowaw. w materiale naucz.	Odpowiedni zabieg wychowaw. w klasie	Historja	J. polski	Inne przedmioty
1	Żołnierz polski	Miłuj Ojczyznę	Wdzięczność dla polskiego żołnierza	Temistokles i Arystydes. Po wojnie.	W. Orkan — Wojna. J. K.-Bandrowski — Stawidło czyli dzielny żołnierz.	Geografja: Bogactwa mineralne i gleby w Polsce
2	Harcerstwo jako szkoła charakterów	Hartuj duszę	Znaczenie harcerstwa w życiu młodzieży (referat zbiorowy harcerzy kl. I B. jako propagandy). Współudział w św. Mikołaju dla ubogich dzieci	Na Agorze ateńskiej: życie gospodarcze i domowe. Na Aeropagu i na Pnyksie: życie polityczne.	J. Parandowski — Modlitwa Arystydesa. A. Mickiewicz — Hej radością oczy błysną. L. Rydel — Rzeźbiarz dusz. S. Żeromski — Słowo harcerza.	Ćwiczenia cielesne: Zbiórka drużyny (temat lekcji)
3	Uroczystości narodowe	Czczij przemość narodu	Przygotowanie programu świetlicowego na rocznicę powstania styczniowego	W teatrze i na procesji panatenańskiej.	K. Górski — W święto Ateny.	Matematyka: Ułamki dziesiętne — mnożenie (zadanie korelacyjne)
4	Nasze morze	Morze żywi narody	Przygotowanie obrazów z polskiego wybrzeża celem wyświetlenia przez epidjaskop w świetlicy	Na Akropolu (budownictwo i rzeźba)	K. Górski — Morze. W. Sieroszewski — Na oceanie. A. Mickiewicz — Płynęły okręty wielkie. M. Żaruski — Przygoda Jaśka Potyrały.	J. niemiecki: Der Winter und das Meer (Freies Gespräch)

Może ktoś tabelom wiele zarzucić ze strony zewnętrznej, gdyż pokazują robotę brutto. Zdajemy sobie dobrze sprawę z ich wad, źródło tych wad (w tabelach i w realizacji) leży nietylko w tem, że nie wszyscy z nas i nie zawsze jednakowo intensywnie i aż do jądra wyczuwają tętno i aktualność tygodniowej pracy (wszyscyśmy ludźmi!), ale i w tem, że wyraz jakże często jest nieudolny przy głębokiej i pięknej treści. Uczciwy krytyk weźmie pod uwagę samą koncepcję i jej wartości fakultatywne. Np. kłopot sprawia nam sposób takiego określania tygodniowych porcyj materiału w tabeli, aby w niem występowała wyraźnie więź korelacyjna.

Opisana tu technika korelacyjna wykazała dotąd następujące zalety. Jest przejrzysta w układzie i posiada łatwość operacyjną (zabiera np. niewiele czasu). Duże znaczenie ma i to, że pozostawia ona samodzielność nauczycielom, zmuszając ich zarazem do pracy zespołowej, a nie brak w niej też i zewnętrznego czynnika zachęty do współpracy. Wreszcie najpoważniejszy plus tej formy korelacji stanowi to, że w sposób naturalny wiąże się ona z oddziaływaniami wychowawczemi i prowadzi do uczenia przezycia z każdej lekcji.

Obiecujemy sobie po naszej „równoczesnej i ośrodkowej“, że:
zbadamy podręczniki pod względem możliwości korelacyjnych,
w drodze eksperymentalnej poznamy ich wartości wychowawcze,
zarejestrujemy jedne i drugie,

zyskamy konkretny materiał do przyszłorocznego planu wychowawczo-dydaktycznego, —

i to wszystko w ścisłej zgodności z wymaganiami programu.

Co naprawdę osiągniemy? Powodzenie całej reformy szkolnej zależy od wysiłku nauczycielstwa, od jego wczucia się w nią, od jej zrozumienia, od entuzjazmu dla niej. Tembardziej w pojedynczej małej szkole przy realizacji jednego z programowych środków dydaktyczno-wychowawczych zależeć wszystko będzie — poza wartością przyjętej formy pracy — od tego, czy zespół „sił“ nauczycielskich stanie, z tych czy innych powodów, na wysokości zadania.

F. Sadowski.

Prenumerata roczna zł 6, półroczna zł 3. — Numer pojedynczy 50 groszy.
Ceny ogłoszeń: Cała strona 120 zł, pół strony 60 zł, ćwierć strony 30 zł.
Konto w P. K. O. Nr. 402.001.

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Drukarnia „Czasu“ w Krakowie pod zarządem Leopolda Wójcika.